

HOMILIE BISKUPA JOSEFA HRDLIČKY

z posledního rozloučení s kardinálem Tomášem Špidlíkem SJ
dne 30. dubna 2010 v bazilice na Velehradě

Pokoj a dobro vám, milí účastníci tohoto pohřbu, kteří patříte do velkého zástupu spřízněných duší se zesnulým otcem Tomášem. Pokoj a dobro i vám, přátelé u televizorů. V Janově úryvku jsme právě slyšeli dvě jména: Ježíš a Tomáš. Jména aktuální i pro tuto chvíli. Ježíš hovoří a Tomáš se ptá: „Jak bychom mohli znát cestu, Pane, nevíme, kam jdeš.“

A právě díky Tomášovi a jeho odvaze ptát se, vděčíme za Ježíšovu odpověď, kterou by bez té Tomášovy otázky možná tak jasně nevyslovil. Tomáši „Já jsem ta cesta, pravda a život.“ Kdo se ptá, ten se dozví, a kdo se ptá Krista, přijme útěchu i naději vždy ještě větší, než čekal.

Právě zde a nyní, přátelé, jde o podobný dialog, kde vnímáme dvě jména: Ježíš a Tomáš. Také nás učil otec Tomáš Špidlík ptát se a nalézat odpověď. A věříme, že Ježíš se i nyní obrací k tomuto svému příteli Tomášovi se stejným ujištěním, - protože i tento náš milovaný zesnulý mu nabídl svůj život a v jeho službě rozvinul i všechny ty velké dary, které od něho dostal. Ano, náš otec a bratr Tomáš kardinál Špidlík šel cestou, která se jmenovala Ježíš, hlásal pravdu, kterou On mu uložil hlásat, a nyní svůj pozemský život předává do plnosti Kristova života.

V neděli v evangeliu zazněla zmínka o dobrém pastýři, kterého ovce poznají podle hlasu a jdou za ním. Vzpomínám si na své vůbec první setkání tehdy ještě s P. Špidlíkem na Sv. Hostýně po jeho návratu z dlouhého exilu do vlasti. - Když jsme spolu před bazilikou živě hovořili o tom, že pocházíme ze stejného kraje, šla kolem skupina venkovských poutníků a jedna žena ze zástupu k němu přišla se slovy: „Nejste vy otec Špidlík?“ On se podivil, odkud ho může znát, když 50 let byl mimo vlast. A ona řekla: „Já jsem vás poznala po hlase.“ Jak víme, on dlouhá léta promlouval na vlnách vatikánského rozhlasu a svými skvělými duchovními úvahami povzbuzoval církev u nás. Jeho hlas nedokázaly umlčet ani rušičky nepřátel.

I Ježíš říká, že ovce poznají dobrého pastýře po hlase. A jdou za ním. Za hlasem cizích nepůjdou, protože jim nevěří. - Otec kardinál právě toto uměl, jeho svědectví bylo bytostně živé a v jeho blízkosti se lidská srdce otvírala. Kdo ho poznal, viděl, či slyšel, s důvěrou k němu tíhnul. Svědčí o tom i toto shromáždění.

Dokázal mluvit tak, že ho se zaujetím poslouchali jak kardinálové v konkláve před volbou papeže, tak i samotní papežové, vědci z mnoha zemí světa, ale i nejprostší venkované. Dovedl hovořit k věřícím i k nevěřícím, kteří s úctou konstatovali, ano, rozumíme tomu, co on říká. Otec Tomáš Špidlík, prošel Kristovou školou evangelia, měl ve svém projevu onu přívětivou dikci, ve které zněla nejen moudrost a učenost světoznámého myslitele, ale byl tam také laskavý a přátelský tón, který i když zněl někdy nesmlouvavě jasně, měl vždy blízko k úsměvu a humoru. - I to je jeden rys z jeho odkazu, který bychom si měli osvojit pro svůj dialog s druhými.

Když jsme včera v katedrále sloužili za něho rekviem, v promluvě náš otec arcibiskup Jan se zmínil o příběhu dvou učedníků do Emauz, kdy, jak víme, se Ježíš připojuje ke skleslým a zklamaným poutníkům, - doprovází je dlouhý kus cesty, trpělivě jim naslouchá,

nechá je vymluvit, pak jim vše vysvětluje a způsobí, že se jim rozhoří srdce. Nechá se od nich pozvat domů, kde ho poznají jako vzkříšeného Pána. A oni pak nezadržitelně spěchají donést tu zprávu všem ostatním. - Zaznělo tam působivé srovnání, že i náš zesnulý otec Tomáš dovedl po vzoru svého Mistra - doprovázet druhé na jejich cestě, uměl jim trpělivě naslouchat a moudře uvádět věci na pravou míru. Protože sám dovedl hořet, uměl pomoci i druhým, aby se jim rozhořelo srdce. I on se nechával pozvat od druhých a o četná pozvání nikdy nebyla v celém světě nouze. Uměl pomoci lidem poznat Krista a nasměrovat je, aby i oni nesli zvěst o vzkříšeném. - Když si osobně vzpomenu, kolik znám umělců a tvůrčích lidí, které On, otec Tomáš uměl doprovázet způsobem pokorným a přitom moudrým a inspirujícím. A díky tomuto dialogu vznikala i velká současná díla, - jak v oblasti výtvarné, tak i literární, filmové či vědecké.

Dovolte mi nakonec ještě jednu myšlenku: Ve velehradské bazilice vidíme dvojce výrazná sousoší: Vlevo apoštolové Petr a Pavel, vpravo slovanští věrozvěsti sv. Cyril a Metoděj. - Ta první dvojice představuje dva sloupy univerzální světové církve od dob jejího vzniku před 2 tisíci lety. Na nich stojí a navěky bude stát skála Církve. - Ta druhá dvojice našich věrozvěstů nás zavádí o víc, než jedenáct staletí zpět - jde o dva bratry, svaté a geniální patrony Evropy, kteří obrátili celé národy.

Ale je tu náhle ještě jedna dvojice aktuální pro tuto naši bezprostřední přítomnost. Souvisí s naším národním prostředím a jeho duchovním srdcem, které slyšíme bít právě zde na Velehradě. I zde budou hroby dvou významných duchovních vůdců a spřízněných duší: A. C. Stojana, o němž bylo řečeno, že byl schopen vrátit národu ztracenou lásku k církvi. On, náš tatíček Stojan, právě zde a odtud stavěl duchovní mosty jednoty křesťanů. A od dnešního dne to bude i otec Tomáš kardinál Špidlík, který ač moravský rodák z Boskovic, jako myslitel výrazně přesáhl úzké poměry jednoho malého národa, protože v sobě nesl dimenzi evropské i světové Církve. Byl tím, kdo razil cestu k její jednotě.

Velehrad tím získá jako poutní místo opět jeden z důvodů, proč sem budeme rádi putovat, opět jeden ostrůvek naděje, útěchy a povzbuzení na naší cestě.

Jeho nejbližší přátelé z olomouckého jezuitského centra Alletti říkají: Ještě ani nedokážeme dohlédnout, co všechno nám otec Špidlík vlastně předal. Máme tedy co objevovat a uvádět do života. Máme se na co těšit.

Slavme tedy i nyní Eucharistii, kde se živí setkávají s mrtvými v srdci Spasitelově. I my s Vámi, drahý otče Tomáši. Přijď, Pane Ježíši do této chvíle a spoj nás vjedno.